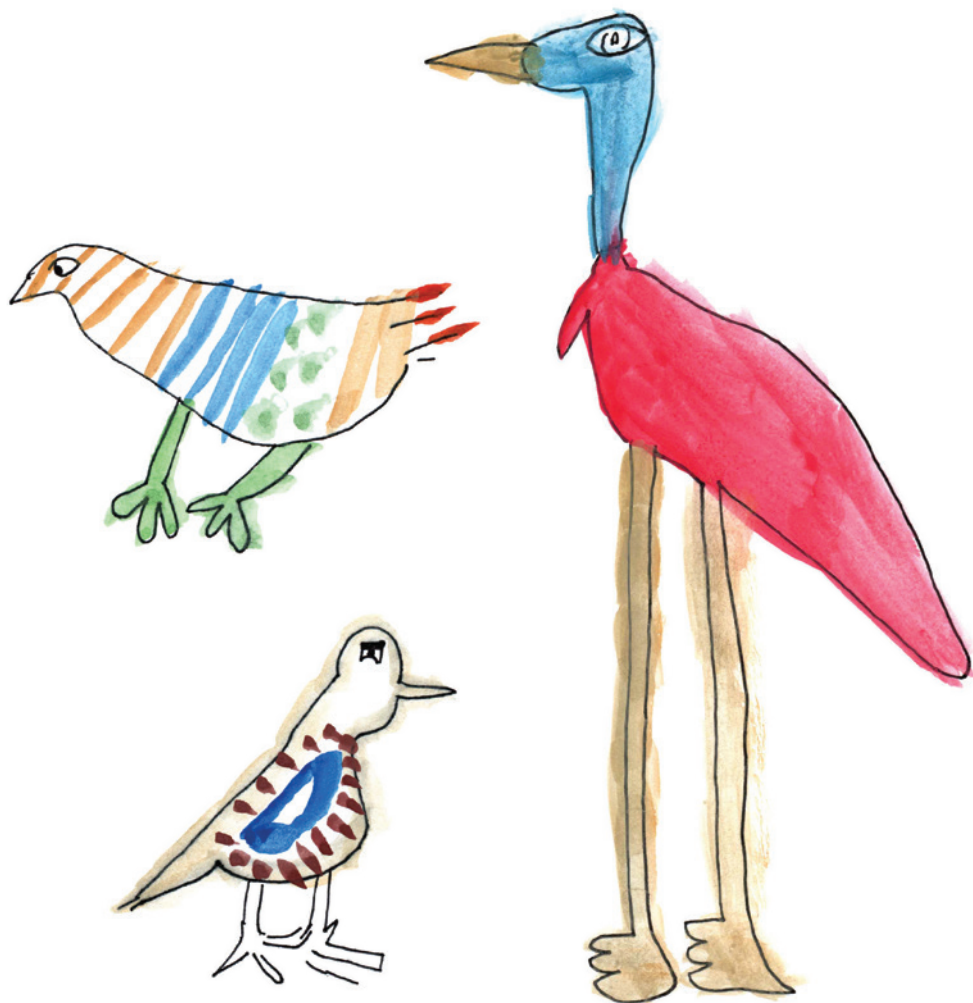

STÅ MÅL MED

- INSPIRATIONSHÆFTE TIL ARBEJDET
MED UNDERVISNINGENS MÅL

LILLESKOLERNES
SAMMENSLUTNING

FRIHED TIL AT LAVE SKOLE SOM VI VIL

‘Hvad, hvordan og hvorfor’

Som (lille)skolefolk oplever vi med jævne mellemrum, at krav og forventninger fra skiftende regeringer og i den offentlige debat udfordrer/griber ind i skolernes arbejde med undervisning og pædagogik. Uden at underkende betydningen og vigtigheden af Fælles principper, rettesnore og referencerammer, må vi også anerkende, at lilleskolerens praksis og pædagogik er noget for sig selv, fordi de på forskellige måder skal og vil ‘noget andet’ med skolen – og at skolernes arbejde derfor er værd at beskrive, begrunde og måske endda opstille mere konkrete, abstrakte og nært forankrede mål for.

Det friheds-privilegium, vi som frie grundskoler nyder godt af, giver os mulighed for at arbejde ideologisk og idealistisk med alt fra dannelse, frisættelse, kritisk tænkning, demokratisk dannelse, kreativitet, elevautonomi og frigørelse til det anderledes mulige, og hvad vi ellers tænker er vigtigt. Men det forpligter os også til at kommunikere ud til resten af samfundet, *hvordan* vi på den enkelte skole udnytter vores frihed i praksis.

Det er en grundlæggende ambition hos lilleskolerne, at udvikle og udfordre den måde, vi laver skole på – generelt i samfundet men også, og især, på den enkelte skole – ved igen og igen at tænke, gentænke, formulere, diskutere og fagligt (vel)fundere

vores praksis. Som Lilleskoler har vi en unik mulighed for at inspirere hinanden, dele vores idéer, viden og udfordringer via vores netværk – lokale eller på tværs af landet.

Vi har i arbejdsgruppen bag dette hæfte forsøgt at skabe et overblik over, hvilke muligheder vi som skole har for at arbejde med eller udenom Fælles mål. Og hvilke forpligtelser vi har i forhold til de valg, vi træffer på skolerne.

Med denne folder er det vores ønske at inspirere til at tage hul på disse diskussioner og formuleringer på skolerne. Det er et stort arbejde, og der er ikke noget *quick fix*. Dette vigtige arbejde skal nødvendigvis udføres på de enkelte skoler, for det er igennem den svære proces med at formulere mål for fagene og skolens øvrige aktiviteter, at vi selv og omverdenen bliver klogere på og mere bevidste om, hvorfor og hvordan vi laver skole.

Vi håber, at inspirationsmaterialet kan bidrage til at overskueliggøre og dermed kvalificere arbejdet med mål for undervisningen og skolens aktiviteter, og at dette arbejde vil styrke de allerede eksisterende debatter om pædagogik og værdier ude på skolerne.

Lise, Jasmin, Gitte, Trine, Bente og Sune

ALTID MED MÅL

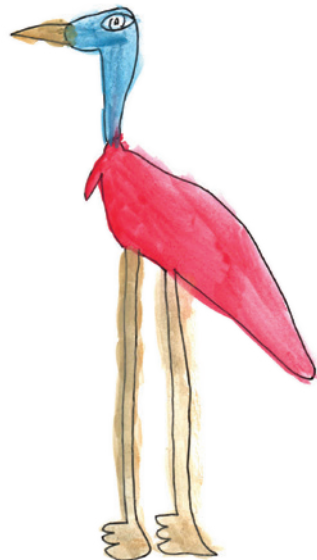
Dette afsnit har til formål at skabe et overblik over de muligheder, man som fri grundskole har til at lave skole i overensstemmelse med egne værdier og praksis. Det gælder både i fht lovgivningen, men også i fht den enkelte skoles mulighed for at vælge, hvordan man forholder sig til mål og planer for undervisning, så man kan være tro overfor det særkende og de værdier, man har som skole.

Overordnet set er frie skoler underlagt et såkaldt "stå mål med krav", som er beskrevet i friskoleloven på følgende måde: **Stå-mål-med-kravet** betyder "Overordnet [...], at elever, der forlader 9. klasse på en fri grundskole, skal have fået en undervisning, som giver dem de samme muligheder for at komme videre i uddannelsessystemet, som hvis de havde gået i folkeskolen." (uvm.dk 13.3.17)

For at sandsynliggøre at frie grundskoler lever op til dette har UVM formuleret krav i forhold til skriftlige mål og planer for undervisningen og offentliggørelsen af dem – Fælles Mål. Frie grundskoler skal følge Fælles Mål med mindre skolerne formulerer egne mål. De faglige krav der fremgår af Fælles Mål skal skolerne under alle omstændigheder leve op til i overensstemmelse med friskolelovens bestemmelse om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolerne har forskellige

muligheder for at leve op til disse krav, hvilket foldes ud i nedenstående skema.

Skemaet viser både de juridisk gældende regler, men har til formål også at vise de muligheder eller frihedsgrader, der kan opnås ved fx at arbejde med egne mål i fagene. For at få overblik over de forskellige mulighedsers struktur og begreber, er der efter skemaet lavet en beskrivelse der udfolder og oversætter centrale begreber.

1. Skolen udarbejder egne mål, slutmål og planer for hele skolens undervisning.

Som minimum slutmål og undervisningsplaner for hhv. det humanistiske, naturfaglige og praktisk musiske fagområde eller for hvert fag med tilhørende undervisningsplaner samt mål for folkeskolens obligatoriske emneområder.

Hertil skal udarbejdes delmål for dansk, engelsk, regning/matematik, fysik/kemi, geografi og biologi (§1a., stk. 3).

Skolen skal offentliggøre sine mål og planer for undervisningen på skolens hjemmeside.

Skolens slutmål skal kunne sammenlignes med indholdet i folkeskolens kompetencemål. Skolen kan vælge at samle slutmålene for et helt fagområde i en enkelt tekst, fx for naturfagene. MEN kundskabs- og færdighedsområderne fra alle de fag, der er omfattet af fagområdet, skal indgå.

Skolens slutmål behøver ikke være ligeså omfattende eller detaljerede som folkeskolens mål.

2. Skolen udarbejder egne mål og planer for nogle fag eller dele af fag og følger folkeskolens Fælles Mål i den øvrige undervisning.

I dette tilfælde skal skolen udarbejde slutmål og undervisningsplaner for de fag, skolen har valgt selv at udarbejde mål for. Hvis fagene inkluderer dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi eller fysik/kemi, skal der desuden udarbejdes delmål for disse fag.

Hvis skolen følger folkeskolens Fælles Mål, men i nogle fag eller dele af fag har valgt at formulere egne mål eller egne undervisningsplaner, skal det fremgå helt tydeligt af hjemmesiden.

Skolen skal offentliggøre sine mål og planer for undervisningen på skolens hjemmeside.

3. Skolen vælger at følge Folkeskolens Fælles mål for skolens undervisning.

Formulerer skolen ikke egne mål, delmål eller undervisningsplaner er den forpligtet til at følge Fælles Måls slutmål og kompetencemål. Kompetencemålene er anvisende for den faglige progression og udgør som sådan skolens delmål.

Skolen skal angive, hvor man afviger fra de ind- og opdelinger, der er i Fælles Mål, og hvordan denne/disse afvigelser ikke sker på bekostning af, men fører til, at børnene når kompetencemålene (fx projektførløb, senere start med engelskundervisning, prioritering af de musik-praktiske fag).

Skolen skal offentliggøre sine mål og planer for undervisningen på skolens hjemmeside.

MULIGHEDER

SKOLE -EKSEMPLER

At arbejde med mål, som understøtter særlige værdier indenfor fagene, som ikke kommer til udtryk i Fælles Mål

INGEN

At arbejde med andre fagrækker/kombinationer end folkeskolens.

At arbejde med skolens egen progression i fag.

At beskrive og sætte mål for fag, således at det rækker udover Fælles mål.

At være prøvofri og dermed at få mulighed for at arbejde mere fleksibelt med den samlede pakke – fx at vægte projektorienteret undervisning højere.

Se ovenfor og nedenfor.

Blandt mange skoler se bl.a. Albertslund Lilleskole, Freinetskolen Valby Langgade, Helsingør Lilleskole, Lilleskolen i Odense og Århus Friskole

At udnytte sin metodefrihed i fht. vejen til målene, idet skolen ikke er forpligtet til at følge færdigheds- og vidensmål.

At arbejde med andre fag og et andet fagskema, men stadig med Fælles Måls progression på kompetencemålniveau.

At være prøvofri.

Blandt mange skoler se bl.a. Hundige Lilleskole og Den lille Skole (sidstnævnte har i 2017 udviklet en model for arbejdet med mål og taksonomier indenfor rammerne af Fælles Mål)

DEFINITIONER OG FORKLARING AF BEGREBER

NATIONALE BINDENDE MÅL

Fælles Mål er nationale mål for, hvad eleverne skal lære i skolens fag og emner. Lærerne skal således gennemføre en undervisning, som lever op til Fælles Mål for faget (også omtalt som fagenes fagformål og slutmål).

KOMPETENCEMÅL

Forenkledte Fælles Mål består af få, overordnede kompetencemål, der beskriver, hvad eleverne skal kunne på fagenes gældende trin. Kompetencemålene skal give overblik over faget og danne grundlag for lærerens dialog med skolens medarbejdere, forældre og elever om elevens læring. Det er kompetencemålene, man er forpligtet på som skole, der følger (Forenkledte) Fælles Mål. Kompetencemålene svarer til de tidligere trinmål i Fælles Mål 2009.

Note: I Fælles Mål er der trinmål/delmål efter 2. kl., 4. kl., 6., og 9. kl. (også kaldet slutmål). Hvis skolerne vælger at arbejde med egne mål, skal der ligeledes udarbejdes delmål for udvalgte fag.

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

De overordnede kompetencemål er bygget op af op til seks færdigheds- og vidensom-

råder. Færdigheds- og vidensområderne er konkrete mål, der beskriver de færdigheder og den viden, eleverne skal tilegne sig frem mod kompetencemålet. Færdigheds- og vidensområderne sikrer en systematik mellem det, eleven skal kunne, og undervisningens indhold. Færdigheds- og vidensområderne er vejledende, og skolerne er således ikke forpligtet på at følge dem.

FASER

Som noget nyt er målene opstillet i faser, som tydeliggør den udvikling, eleven skal igennem i faget. Faserne skal hjælpe lærerne i arbejdet med elevernes progression.

Faserne er ikke knyttet til bestemte klassetrin. Det er op til læreren at tilrettelægge undervisningen inden for trinforløbet ud fra elevernes forudsætninger. Faserne er et redskab, det er op til den enkelte lærer og skole, om de vil benytte sig af. MEN, benytter man sig ikke af disse faser, skal man sikre sig, at den progression man i stedet arbejder med og efter ift. kompetencemålene er tydelig og beskrevet.

MÅL, OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER OG TVÆRGÅENDE EMNER

Forenkledte Fælles Mål består af fagformål, kompetencemål og underliggende færdig-

Lilleskolerne som værdibaserede skoler har en helt særlig mulighed for, at de mål, vi arbejder med og efter og hele vores tilgang til mål i og med undervisningen, afspejler den enkelte skoles (og ikke alle mulige andres) værdier.

heds- og vidensmål. I udvalgte områder i dansk og matematik er der opstillet opmærksomhedspunkter. I dansk og historie er der også kanonlister.

I alle de obligatoriske fag indgår tre tværgående emner: It og medier, sproglig udvikling og innovation og entreprenørskab. Det er op til den enkelte skole, om de vil gøre brug af opmærksomhedspunkterne såvel som kanonlister. Skolerne er ikke forpligtigede til at følge vejledningerne for de tværgående emner, men skolen skal dog formulere, hvordan den i sit samlede undervisningstilbud giver mulighed for alsidig personlig udvikling (skolen er i øvrigt heller ikke forpligtet til at lave understøttende undervisning eller læringsmålstyret undervisning).

LÆSEPLANER (UNDERVISNINGSPLANER)

Læseplanerne uddyber Fælles Mål for folkeskolens fag og emner samt børnehaveklassen.

Ministeriet udstikker vejledende læseplaner, som skal godkendes af kommunalbestyrelsen, hvorefter de er bindende for kommunens folkeskoler. Skolernes læseplaner (frie skolers undervisningsplaner) skal beskrive udviklingen i undervisningen, der tilrettelægges med henblik på at nå fagenes og emnernes kompetencemål. For folkeskolen skal læseplanerne også beskrive forløb, der understøtter arbejdet med de vejledende færdigheds- og vidensmål.

UVM's læseplaner refererer til begrebet undervisningsplaner, som er et krav for frie grundskoler, hvis man arbejder med egne mål for fagene.

UNDERVISNINGSVEJLEDNINGER

Ministeriet har udarbejdet undervisningsvejledninger for skolens fag og emner og de tværgående emner, der kan give inspiration til undervisningen i faget.

DEN PRAKTISKE DEL AF "MÅL-ARBEJDET"

I denne del af hæftet rettes opmærksomheden mod den praktiske del af "mål-arbejdet"; mod de overvejelser det kan være værd at gøre sig, som del af processen med at sætte ord på og arbejde med målene. Nedenfor følger en række forslag til områder og tilgange, der på forskellig vis kan og vil spille ind på "mål-arbejdet".

Målarbejdet skal have rødder ned i lærer- og pædagoggruppen

Helt overordnet, så ser vi arbejdet med mål i og for undervisningen, som et arbejde, der kalder på inddragelse af de folk, lærere og pædagoger, der skal stå med dem i praksis. Det handler både om at få etableret en fælles forståelse af, hvorfor det her arbejde er vigtigt – for mig som lærer/pædagog og for skolen – såvel som at give mulighed for og rum til diskussioner af, hvad det er for pædagogiske og didaktiske tilgange, man har på den enkelte skole – og hvorfor lige netop disse tilgange er betydningsfulde og vigtige.

To spørgsmål kunne i den sammenhæng måske bidrage til at guide og indlede målarbejdet:

1. Hvordan kan undervisningsplanerne og diverse målbeskrivelser bidrage til at skabe forståelse for og legitimitet om den måde vi

arbejder på; vores praksis, værdier og undervisningsplaner?

2. Hvordan sætter vi ord på det, vi rent faktisk gør, så det indgår i og udgør grundlaget for vores undervisningsplaner?

Målarbejdet skal gøres nært og vedkommende – og dygtiggøre de involverede

En måde at gå til målarbejdet på er med et blik for, at det på samme tid er en kvalificering af lærerne/pædagogerne – og skolen. En form for kvalitetssikring af skolen, gennem en kvalificering af lærerarbejdet, de pædagogiske tilgange, undervisningen, progressionen, læringen, etc.: "Det her er ikke en administrativ øvelse, men en måde at sætte den enkelte lærers/pædagogs faglighed i forsædet og derigennem synliggøre og styrke den og fundamentet for skolen". I udgangspunktet handler det ikke om at opfinde nye værdier, men om at se og diskutere, hvordan værdierne omsættes i praksis; om at blive klarere og skarpere, både lærere, pædagoger og ledere, på de værdier skolen hviler og står på – og arbejde med dem: "Når vi gør som vi gør, er det fordi...", "Som et centralt element i undervisningen i matematik, står...og det gør det fordi...". Hvordan står faglighed og værdier i relation til hinanden, hvilke mål for undervisningen

ligger der i dette – og hvordan bidrager det til den skole, vi gerne vil have og lave?

Undervisningsplanerne rummer det paradoks, at de både er foreskrivende for undervisningen og skal give plads til, at der er rum til at indholdsudfylde dem. Og netop det stiller krav til, at der gives tid og plads til at diskutere kernen og værdierne i skolen. For undervisningsplanerne skal ikke gerne laves om hvert år. De er en ramme, som fint kan danne afsæt for diskussioner af og refleksioner over årsplanerne (mere specifikt) og skolens værdier og praksis (mere generelt).

OVERSKUELIGHED I ARBEJDET

Ligesom det er vigtigt at lærere og pædagoger kan se meningen med at involvere sig i arbejdet med undervisningsplaner og mål, så er det også vigtigt, at dette arbejde er overskueligt; altså ikke kun *hvorfor* arbejdet skal gøres, men også *hvordan* det kan gøres. Afsættet kunne være en pædagogisk dag, hvor det mere generelle og grundlæggende *hvorfor* (skal vi arbejde med undervisningsplaner og mål) bliver præsenteret og diskuteret og hvor *hvordan* – altså en plan for arbejdets form og progression – ligeledes fremlægges. Det er i den sammenhæng vigtigt at være klar på, at undervisningsplaner er noget andet end årsplaner; at førstnævnte kræver et større arbejde at lave, men når de først er lavet, er de et referencepunkt for årsplanerne. På den måde kan undervisningsplanerne ses som et grundlagsarbejde, der danner afsæt for diskussioner af og perspektiver på: Hvorfor gør vi som vi gør? Er vores årsplaner i tråd med undervisningsplanerne.

Arbejdet med undervisningsplaner er derfor todelt i den forstand, at der først er arbejdet med at formulere og udfærdige dem og

derefter et mere kontinuerligt arbejde med at holde dem i live – via årsplaner og diskussioner om og refleksioner over praksis. I den forbindelse kan man også (som de bl.a. har gjort på Den lille Skole, Trekronegade Freinetskole og Byens Skole) arbejde med at udvikle nogle rammer, materialer, figurer, begreber, taksonomier, som ikke skal opfindes fra gang til gang, men som er holde- og referencepunkter for arbejdet med årsplaner – og de pædagogiske diskussioner om mål i undervisningen. Hvert 3. eller 5. år kan man så tage rammer, materialer etc. op til diskussion og granske, om de er de rette for målarbejdet. I bund og grund handler det om at være og vedblive at være skarpe på: "Hvordan afspejler matematikundervisningen i 4. klasse de værdier vores skole står på?" eller "hvordan afspejler undervisningen i indskoling, de værdier vores skole står på"¹. Det er den type af diskussioner og refleksioner arbejdet med undervisningsplaner og mål i undervisningen lægger op til – og som gerne skal bidrage med et fælles sprog for og forståelse af "Hvorfor gør vi som vi gør".

EVALUERING

Et centralt element i at holde snor i arbejdet med mål i og for undervisningen – for på den ene side at undgå, at det blive ende- og med tiden formålsløst og på den anden side sikre, at det forbliver aktuelt og relevant – er, at det evalueres; at det samles op og kigges på og gives retning. Det er med andre ord vigtigt, at der er en plan for, hvornår og hvordan arbejdet tages op og evalueres – og at man giver det tid og plads. I vores forståelse af undervisningsplaner er de aktive dokumenter arbejdsredskaber, som man på skolen skal skabe rum for og tillid til at snakke om – som afsæt for den enkeltes, de enkelte teams såvel som skolens pædagogiske arbejde og værdier.

At holde dokumenterne – undervisningsplanerne, årsplanerne, beskrivelser af arbejds-gange og værdier, etc. – aktive og holde fast i processen kræver, at der er nogle pro-cedurer og nogen, der faciliterer dem. Det kan være skolelederen, Pædagogisk Udvalg eller en nedsat gruppe, der sørger for et årshjul, sikrer en vedholdenhed ift. at holde fokus og holde gejsten, interessen og rele-vansen af arbejdet i live. Evalueringen skal i det lys pege ind i arbejdet og give retning til og danne afsæt for rammesætning af det fortsatte arbejde. Fungerer arbejdet med undervisningsplanerne efter hensigten? Styrker det "vores" faglighed og skole? Fun-gerer undervisningsplanerne efter hensig-ten? Styrker de "vores" faglighed og skole?²²

KOMMUNIKATION – INTERNT OG EKSTERNT

Som vi ser det, kan arbejdet med mål og un-dervisningsplaner være med til at styrke sko-len og skolekulturen internt – mellem leder, lærere og pædagoger – ved at give/skærpe et fælles sprog for og forståelse af: Hvordan er det vi arbejder på vores skole, hvad er det, det kan og hvorfor er det vigtigt? Og i den sammenhæng også styrke fundamentet for, med styrke på tværs af fag og klassetrin, at skolens medarbejdere kan sige, at når vi gør som vi gør, er der en faglig pædagogisk tyng-de bag. Dette kan også "sætte" sig i kommuni-kationen med forældrene, nuværende som kommende: faglighed på vores skole er...så når vi gør som vi gør, når skolen er organise-ret som den er, undervisningen ser ud som den gør og det pædagogiske arbejde har det fokus som det her, så er det fordi...

Kommunikationen med forældrene er, selv-sagt, vigtig, og jo klarere og skarpere sko-lens ansatte er på skolens logikker og prak-sis, jo bedre står de også ift. at forklare dem.

Det handler helt grundlæggende om at sik-re, at det er den samme forståelse af fag-lighed, færdigheder, progression, etc., man diskuterer – både internt mellem de ansatte og eksternt mellem de ansatte, forældrene og øvrige omgivelser.

AFSLUTNING

Vi har i dette afsnit og i hæfte i sin helhed forsøgt at give en oversigt over hvad mål i og for undervisningen er for størrelser, og hvordan man kan arbejde med det på den enkelte skole. Hvad enten man følger Fæl-les Mål eller ej, så kan der være god musik i at mødes omkring, hvilke mål man har for undervisningen, og hvordan man arbejder med dem – og holder dem relevante.

Afsættet for et bredere og kollektivt arbejde med mål i og for undervisningen er, helt op-lagt, først og fremmest børnene. At det på samme tid kan /vil være med til at kvalificere skolens pædagogiske linje og arbejde, ja det er en sidegevinst, der er værd at tage med.

Som vi også har beskrevet i dette afsnit, så er et fælles mål-arbejde ikke noget, man kom-mer sovende til. Det er noget, der tager tid, kræver styring og samtidig har en åbenhed og plads til "afveje". Begreber, forståelser, greb, rammer og vilkår skal afklares, afprø-ves og synke ind. Anden gang man mødes bliver det lidt lettere.

God arbejdslyst.

1 Det er vigtigt at det er tydeligt om man taler om fag eller alderstrin; at det er klart hvad det er for en undervisning, man taler om mål for.

2 OBS! To forskellige evalueringer – den ene kan man lave efter det første år, den anden kræver at undervisningsplaner-ne har "virket" i nogle år. Hvad angår sidstnævnte, så er det vigtigt, at der er en aftale om, hvornår undervisningsplanerne skal evalueres.

APPENDIX

Om mål og at stå mål med – lidt baggrund

I efteråret 2016 afholdt Lilleskolernes Sammenslutning et seminar over to dage: *Lederiet* - om Mål, målinger og målstyring. Spørgsmålene der løb som en rød tråd gennem Lederiet var det evigt relevante: Hvad er målet med skolen, med vores skole, og hvordan sætter vi mål for det? Om end eviggyldigt, så har der i det danske og internationale uddannelseslandskab (særligt iblandt OECD-landene) været et stigende fokus på mål og målstyring, og det har på mange måder sat en anden lærings- og målorienteret dagsorden for og tilgang til skolen og udfordret forståelsen af, at skolen handler om andet og meget mere end læring. Med først Fælles Mål (2009) og siden Forenklede Fælles Mål (2014³), med læringsmål og læringsmålsstyret undervisning (med reformerne i henholdsvis 2013 og 2014 blev lærer- og pædagoguddannelserne modulariseret og funderet i kompetencebaserede læringsmål), med nationale tests, med PISA-undersøgelserne og meget mere, flyttedes blikket på og interessen for skolen og undervisningen generelt fra, *hvad der undervises i*, til om undervisningen leder til det læringsudbytte, der er forventet. Indenfor skoleområdet har denne udvikling fået slagordet *fra undervisning til læring* og med den Hollandske uddannelsesforskers Gert Biestas ord, så er der tale om en læringsgørelse af skolen (bl.a. Biesta 2011 og 2014). Nu er spørgsmålet ikke, hvorvidt børnene skal lære noget i skolen. Det skal de. Men hvordan orkestrerer vi dette? Hvordan arbejder vi pædagogisk

og didaktisk med børn og deres læring? Og hvordan sætter vi mål for og/eller beskriver mål for læring – uden at undervisningen af den grund tager afsæt i foruddefinerede mål for det forventede læringsudbytte?

Når vi med *Lederiet* i 2016 og i dette lille inspirations-hæfte har zoomet ind på mål og at stå mål med er det med andre ord funderet i en interesse for, hvordan vi får og skaber plads og rum til, at vi kan vedblive at være lilleskoler; vedblive at lade *stoffet* yde modstand og føre børnene (og de voksne) forskellige og utilsigtede steder hen; vedblive at dyrke de spørgsmål og omveje der opstår, når børn og voksne er sammen om og optaget af noget, vedblive at give plads til fejlene, bruddene, tvivlen, nysgerrigheden, etc. Spørgsmål der har optaget os er: Hvordan forholder vi os til og håndterer det dominerende *målparadigme* – og kvalificerer mål i og for undervisningen, der både matcher den enkelte lilleskoles praksis, pædagogiske grundlag og værdier og står mål med "hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen" (§1, stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v.).

I denne inspirations-hæfte har vi set nærmere på de begreber, det begrebskompleks, som omgiver og udgør de (lov)mæssige rammer, som undervisningen på vores skoler står på og i forskellig grad bliver til i relation til. Fælles mål, slutmål, delmål, færdigheds- og vidensmål, kompetencemål, egne mål,

m.v. Og så har vi også gerne villet skitsere nogle bud på, hvordan man på den enkelte lilleskole kan arbejde med mål i og for undervisningen; hvordan vi får mål ind i skolen og skolen ind i målene.

Som sådan bunder denne gruppes arbejde med mål, målinger og målstyring i, at lilleskolerne som værdibaserede skoler har en mulighed for (er forpligtigede på), at de mål, vi arbejder med og efter og hele vores tilgang til mål i og med undervisningen, afspejler den enkelte skoles (og ikke alle mulige andres) værdier. I det lys er dette hæfte også udtryk for et modspil til den "mål-tænkning", som stadig dominerer i undervisningsministeriet og store dele af det danske uddannelseslandskab⁴. Ambitionen med det "målarbejde" som er blevet præsenteret i denne lille udgivelse er med andre ord, at bidrage til, at vi som skoler kan forklare, forsvare og forvalte den frihed, vi har, og den frie pædagogiske tænkning, der er fundamentet for lilleskolerne; hvorfor gør vi, som vi gør, og hvad får børnene ud af det? Det oplæg til at arbejde med mål og undervisningsplaner, som vi har præsenteret her, skal ses i denne sammenhæng og som en inspiration til, at I på jeres skole, gennem granskninger i og af de mål I omgives af og omgiver jer med, kan kvalificere og skærpe diskussionen om det pædagogiske arbejde med og medarbejdernes (og forældrenes) bevidsthed om, hvad det er for en skole, I har og arbejder på og med. I har derfor heller ikke fået nogle færdige modeller, men beskrivelser af og ideer til at gå til arbejdet med mål og undervisningsplaner som skabende og fortløbende processer, der kan og skal bruges ind i og af skolen.

Afslutningsvist og opsummerende, så handler det om at holde fast i og kvalificere det Thomas Szulevicz (2016) har kaldt en dannel-

sesorienteret tilgang til skolen, hvor undervisningen bærer formålet i sig selv, og hvor man betragter pædagogik og undervisning som normative discipliner, der må "...knytte sig op på kultur, tradition, fag, kontekst, historie, materie og personer" (ibid. 45). Og dét fremfor og som et stærkt pædagogisk alternativ til den aktuelle (uddannelsespolitiske) satsning på en outcome-orienteret tilgang til uddannelse, hvor undervisningens opgave bliver at sikre et bestemt læringsudbytte. Vores skoler og lærere skal have frihed til at levere levende undervisning af høj kvalitet.

³ Se bl.a. Keld Skovmand (2016).

⁴ Også uagtet at man ved begyndelsen af 2018 gjorde færdigheds- og vidensmålene vejledende fremfor bindende.

LITTERATUR:

Biesta, Gert (2011)

God uddannelse i målingens tidsalder, Forlaget Klim: Århus.

Biesta, Gert (2014)

Den smukke risiko, Forlaget Klim: Århus.

Larsen, Sten Nepper et al. (2017)

Hattie på dansk – evidens-tænkningen i et kritisk og konstruktivt perspektiv, Hans Reitzels Forlag: København.

Skovmand, Keld (2016)

Uden mål og med, Hans Reitzels Forlag: København.

Szulevicz, Thomas (2016)

FAQ – om uro, Hans Reitzels Forlag: København.

Pasgaard, Niels Jakob (2017)

FAQ – om læringsmål, Hans Reitzels Forlag: København.

Lilleskolernes Sammenslutning
Farvergade 27D, 2. sal
1463 København K.

Tlf. 28743329

www.lilleskolerne.dk
post@lilleskolerne.dk

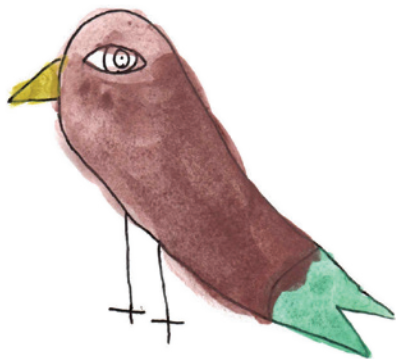
Inspirationshæftet er blevet til i et samarbejde mellem:

Lise Bro Rasmussen,
Viceskoleleder, Hareskovens Lilleskole
Jasmin Heide,
Skoleleder, Østerbro Lilleskole
Gitte Mathiasen,
Afdelingsleder, Østerbro Lilleskole
Trine Nielsen,
Skoleleder, Albertslund Lilleskole
Bente Haugaard,
Historisk – Pædagogisk selskab
Sune Jon Hansen,
Sekretariatsleder, Lilleskolernes Sammenslutning

Design
Anne Sofie Bendtson

Tryk
Rosendahls

© Lilleskolernes Sammenslutning 2018

LILLESKOLERNES
SAMMENSLUTNING